

Wie schrijft die blijft... afstemmen

Methode voor een betere beoordelaarsafstemming in één lesuur

Karin Echten, Ariane Linnert & Liselore van Ockenburg

[Deze foto](#) van Onbekende auteur is gelicentieerd onder [CC BY-SA](#)

Inhoud

Inleiding	3
Vorbereiding.....	3
Korte inhoud stappenplan.....	4
Toelichting per ronde voor de gespreksleider	4
Bijlage 1	6
Bijlage 2	9
Bijlage 3	12
Bijlage 4	14
Bijlage 5	16
Bijlage 6	19

Inleiding

Uit eigen ervaring en uit onderzoek weten we dat het moeilijk is om schrijfopdrachten van leerlingen eerlijk en objectief te beoordelen. Om de betrouwbaarheid van beoordelingen te vergroten zonder de werkdruk te verhogen, kan worden gezocht naar meer overeenstemming binnen een sectie over de manier waarop schrijfopdrachten beoordeeld worden. Hiertoe hebben we een stappenplan ontwikkeld dat ruimte biedt om met je eigen collega's in gesprek te gaan en op één lijn te komen. Dit stappenplan biedt geen kant-en-klare oplossingen, maar biedt handvatten om op gestructureerde wijze in 50 minuten met elkaar te bepalen wat jullie nu écht belangrijk vinden bij het beoordelen van schrijfopdrachten. Het materiaal is vrij te downloaden, inclusief alle hieronder genoemde voorbeeldteksten, hulpkartjes, etc. Zo is het mogelijk om in vier rondes te bepalen wat belangrijk is om leerlingen te leren over schrijfvaardigheid en welke voorbeeldteksten deze kwaliteiten het best weerspiegelen.

Voorbereiding

Eén sectielid (bijvoorbeeld de voorzitter) bereidt alles voor. Wat houdt dit in?

Afdrukken

- Voor ieder sectielid druk je de invulbladen uit bijlage 1 (eventueel dubbelzijdig) af.
- Voor ieder sectielid druk je de drie de voorbeeldteksten uit bijlage 2 enkelzijdig af.
- Voor ieder sectielid druk je de twee de voorbeeldteksten uit bijlage 3 enkelzijdig af.
- Je drukt een of enkele keren (afhankelijk van de grootte van de sectie) de kwaliteitskaartjes in bijlage 4 dubbelzijdig af, knip ze uit en stop ze bijvoorbeeld in een envelop.
- Voor jezelf druk je de in onderzoek vastgestelde kwaliteitsrangschikking uit bijlage 5 af. Je houdt deze geheim totdat het eventueel nodig is deze te gebruiken.
- Eventueel druk je de uitgebreide omschrijving af van de schrijfopdracht zoals de leerlingen die de hebben gekregen (bijlage 6).

Gesprek voorbereiden

- Bekijk de korte inhoud van het stappenplan.
- Lees de toelichting per ronde voor de gespreksleider
- Kijk hoeveel tijd er is ingepland voor iedere ronde en grijp is als de tijdslimiet overschreden wordt. Te lang blijven hangen in discussie, komt de uitkomst ervan niet altijd ten goede.

Korte inhoud stappenplan

Ronde	Min.	Inhoud
1	10	Individueel drie informatieve voorbeeldteksten op volgorde van kwaliteit leggen en argumenten geven voor deze rangschikking.
2	15	Uitkomsten vergelijken (is iedereen het met elkaar eens?), rangschikkingen bespreken en bepalen wat de belangrijkste aspecten zijn voor het beoordelen van tekstkwaliteit.
3	15	Individueel twee nieuwe voorbeeldteksten toevoegen aan de rangschikking, vergelijken van de uitkomsten, eventuele verschillen bediscussiëren en bepalen of de kwaliteitsaspecten uit ronde 2 voldoen of moeten worden bijgesteld/aangevuld.
4	10	Voor de vijf voorbeeldteksten bepalen waar de grens tussen een voldoende en een onvoldoende ligt. Daarna de voorbeeldteksten individueel een cijfer geven. Ten slotte deze cijfers vergelijken en eventuele verschillen bediscussiëren.

Toelichting per ronde voor de gespreksleider

Hoe ga je met elkaar in gesprek?

Ronde 1: Wat vind ik een goede tekst?

Ieder sectielid krijgt een invulblad (bijlage 1) en de drie informatieve voorbeeldteksten uit bijlage 2. Deze teksten moeten worden gerangschikt op kwaliteit. Dit gebeurt individueel, dus zonder daarover met elkaar te overleggen. Ieder schrijft kort voor zichzelf op waarom er is gekozen voor deze rangschikking: wat maakt een tekst erg sterk en een andere tekst juist veel minder sterk of ronduit zwak? Op deze manier verkent ieder voor zich welke zaken voor hem of haar impliciet een belangrijke rol spelen bij het bepalen van tekstkwaliteit. Na maximaal 10 minuten gaat de sectie door naar ronde 2.

Ronde 2: Kunnen we eens worden over kwaliteit?

De sectie vergelijkt de rangschikkingen en de onderbouwingen. De sectieleden proberen daarbij vragen te beantwoorden als: Welke criteria komen terug in alle / de meeste onderbouwingen? en Wat vindt de sectie uiteindelijk de belangrijkste criteria voor het beoordelen van tekstkwaliteit?

Als een sectieleden het moeilijk vinden om deze vragen te beantwoorden, kan de gespreksleider de kwaliteitskaartjes (bijlage 4) erbij pakken. In alle methodes worden criteria gebruikt om teksten te beoordelen. Deze criteria hebben we verzameld, gecategoriseerd en afgedrukt op kwaliteitskaartjes. Op de voorkant van een kaartje staat de overkoepelende categorie en op de achterkant staat toegelicht welke aspecten eronder zouden kunnen vallen. Deze kaartjes zijn echter niet bedoeld als aanwijzing wat allemaal moet worden meegenomen in de discussie, maar ze zijn bedoeld om een impuls te geven aan de discussie over wat voor de sectie het allerbelangrijkst is bij het beoordelen van tekstkwaliteit.

Binnen 15 minuten bepaalt de sectie de definitieve kwaliteitsrangschikking van de drie voorbeeldteksten en de drie belangrijkste kwaliteitscriteria. Als de tijd om is en de sectieleden het nog niet eens zijn, pak dan bijlage 5 erbij met de in onderzoek vastgestelde kwaliteitsvolgorde en bijbehorende toelichting en deel deze met de sectie.

Ronde 3: Kunnen we de afspraken naar tevredenheid toepassen?

Ieder sectielid voegt individueel twee extra voorbeeldteksten (bijlage 3) toe aan de door de sectie vastgestelde rangschikking van de eerste drie teksten. Bij het beoordelen van de kwaliteit van de nieuwe teksten wordt uitgegaan van de drie belangrijkste kwaliteitscriteria zoals die zijn vastgesteld aan het eind van ronde 2. Als iedereen dit heeft gedaan, kan de plaatsing van de nieuwe teksten worden bediscussieerd. Denkt ieder sectielid hetzelfde over de plaats in de rangschikking of zijn er nog verschillen?

Aan het eind van deze ronde stelt de sectie de definitieve rangschikking vast van de vijf teksten vast en maximaal vijf criteria voor het beoordelen van tekstkwaliteit. Als de tijd om is en de sectieleden het nog niet eens zijn, pak dan opnieuw bijlage 5 erbij met de in onderzoek vastgestelde kwaliteitsvolgorde en bijbehorende toelichting en deel deze met de sectie.

Ronde 4: Kunnen we ons gevoel voor kwaliteit uitdrukken in een cijfer?

De sectieleden maken de stap van kwaliteitsrangschikking naar cijfers. Ieder bepaalt individueel tussen welke twee teksten de scheidslijn tussen een voldoende en een onvoldoende ligt. Dan deelt ieder de uitkomsten van deze oefening en bepalen de sectieleden in hoeverre ze het eens zijn. Vervolgens geeft ieder individueel een cijfer voor iedere tekst en ook deze uitkomsten worden vergeleken. Als de cijfers ver uiteenlopen, probeert de sectie uit te vinden wat er aan de cijfers ten grondslag ligt. Beoordeelt iedereen echt op basis van de vastgestelde beoordelingscriteria? Gebruikt iedereen de volledige breedte van de beoordelingsschaal?

Afsluitend

Als er meer tijd beschikbaar is, biedt het stappenplan ook vervolgstappen (ronde 5 en 6) om te kijken hoe goed het lesmateriaal voor schrijfvaardigheid aansluit bij wat de sectie belangrijk vindt.

Ronde	Min.	Inhoud
5	10	De lesmethode, opdracht en instructie analyseren om te bepalen of er voldoende aansluiting met de vastgestelde kwaliteitsaspecten.

In de toekomst hopen we materiaal aan te leveren waarmee een sectie in gesprek kan gaan over in hoeverre verschillende tekstsoorten (uiteenzetting, betoog) anders beoordeeld worden.

Ronde	Min.	Inhoud
6	50	Jullie doorlopen eventueel (een deel van) deze stappen nog eens, maar dan met argumentatieve voorbeeldteksten.

Bijlage 1

Invulblad

Ronde 1: Wat vind ik een goede tekst?

Je leest drie informatieve teksten (teksten A, B en C), die geschreven zijn door leerlingen uit 4-vwo bij de volgende opdracht: schrijf een informatieve tekst op basis van bronnen. Bepaal individueel de kwaliteit van de teksten ten opzichte van elkaar. Noteer je antwoorden op dit invulblad en onderbouw zo goed mogelijk je keuze.

Tekst	Beoordeling*	Toelichting (omdat...)
Ik vind dit de beste tekst:	A / B / C	-
		-
		-
Ik vind dit de minst goede tekst:	A / B / C	-
		-
		-
En deze tekst zit ertussenin:	A / B / C	-
		-
		-
* haal door wat niet van toepassing is.		

Ronde 2: Kunnen we eens worden over kwaliteit?

Komen jullie rangschikkingen uit ronde 1 overeen?	Ja / redelijk / nee*
Welke drie zaken komen het meest terug in jullie onderbouwingen?	
-	
-	
-	
Wat vinden jullie de belangrijkste aspecten voor het beoordelen van tekstkwaliteit?	
-	
-	
-	

Noteer jullie
gezamenlijke top-3
van
kwaliteitsaspecten

- 1.
- 2.
- 3.

---

* haal door wat niet van toepassing is.

Ronde 3: Kunnen we de afspraken naar tevredenheid toepassen?

Welke rangschikking
(van minst goede
tekst naar beste
tekst) kwam er uit
ronde 1?

.....
(minst goede tekst)   (gemiddelde tekst)   (beste tekst)

Waar voeg je de
nieuwe teksten toe?

tekst 'D' tussen tekst ..... en tekst .....

tekst 'E' tussen tekst ..... en tekst .....

Wat wordt jouw
uiteindelijke,
individuele
rangschikking van de
vijf teksten, van
minst goede naar
beste tekst?

..... - ..... - ..... - ..... - .....

Noteer jullie
gezamenlijke top-5
van
kwaliteitsaspecten

- 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.
  - 5.
-

Ronde 4: Kunnen we ons gevoel voor kwaliteit uitdrukken in een cijfer?

Waar ligt de grens tussen (nog net) voldoende en onvoldoende? Tussen tekst:

..... en tekst .....

Is er overeenstemming over de grens tussen (nog net) voldoende en onvoldoende? Ja/nee

---

Geef de teksten cijfers	Tekstnaam (noteer letter):	Cijfer:
	-	
	-	
	-	
	-	
	-	

Kloppen deze uitkomsten met de beoordelingscriteria die jullie in ronde 3 hebben vastgesteld? Of willen jullie de (volgorde van de) beoordelingscriteria bijstellen?

Ja / nee

Zo ja, wat willen jullie bijstellen en waarom?

Bijlage 2

Tekst A

Is de daling van het aantal wilde dieren in Afrika een groter worden probleem?

Afrika is het armste continent van de wereld, dit komt onder andere door het gebrek aan vruchtbare grond en dus ook gebrek aan handelswaar. Afrika is in cijfers erg arm maar compenseert dat met de natuur dat het continent heeft, er leven prachtige dieren die het continent in zijn geheel uniek maakt. Niet alleen de afrikaanse bevolking weet van de waarde van hun natuur af, zo zijn er europeanen en amerikanen die er hun slag uit willen slaan. Dit alles gaat ten koste van de dieren in Afrika. Hoe erg is het met de situatie in Afrika gesteld?

Trofeejagen is volgens cijfers een steeds groter wordend probleem in Afrika. Rijke europeanen en amerikanen kopen jachtvergunningen van Afrikaanse landen en mogen op die manier legaal op grote unieke dieren jagen.

Stoppen is ook één van de redenen waarom de dierenaantallen in Afrika zo erg afgenomen zijn in de laatste jaren. In Azië is er een grote vraag naar bepaalde lichaamsdelen van bedreigde diersoorten. Grote misdaadorganisaties spelen daar op in gaan met grof geschut stropen op olifanten, neushoorns en leeuwen.

Naast trofeejagen is de dreiging op de wilde dieren in Afrika niet alleen veroorzaakt door rijke westerlingen. De dreiging van de wilde dieren zelf op het vee van de inheemse bevolking is ook een reden waarom de situatie verslechterd. De inheemse bevolking raakt gewassen en dieren kwijt door rondtrekkende olifanten en hongerige leeuwen, soms neemt de bevolking het heft in eigen hand en schieten dan een wild dier neer.

De African Wildlife Foundation zegt in een wetenschappelijk rapport dat een duurzame oplossing voor de steeds groter wordende problemen in Afrika is dat er afspraken gemaakt moeten worden met NGO's en overheden, daarnaast moet de inheemse bevolking beter getraind worden om ervoor te zorgen dat er minder verliezen voor hun komen. Als laatste moeten de overheden van de landen meer geld in grote projecten stoppen.

Kortom, het continent Afrika heeft last van grote daling in dierenaantallen. Dat ligt onder anderen aan trofeejagers, stropers en vernieling van de dieren waarop de inheemse bevolking actie onderneemt. De oplossing volgens African Wildlife Foundation is dat er betere communicatie moet komen tussen overheden en NGO's, overheden moeten meer geld steken in projecten tegen stropers en voor de natuur en als laatste moet de eigen bevolking beter getraind worden om met deze situatie om te gaan.

Wilde dieren in Afrika

Olifanten, neushoorns, leeuwen en giraffen, wij kennen ze uit de dierentuin maar in Afrika vind je ze allemaal. Het is nog maar de vraag of ze hier over vijftig jaar ook te vinden zullen zijn aangezien de populatie van verschillende dieren de afgelopen vijftig jaar met ongeveer 70% is afgenomen. De dieren worden namelijk met uitsterven bedreigd. Hoe is het mogelijk dat deze bijzondere dieren gevaar lopen op uitsterving?

De bekendste reden voor het ombrengen van de Afrikaanse wilde dieren is de stroperij. Stropers jagen op de dieren waarna zij de dierlijke lichaamsdelen verkopen. Dit levert hen bakken met geld op. Er is namelijk veel vraag naar de lichaamsdelen van de dieren omdat er in Azië wordt geloofd dat deze genezende krachten hebben. Dit is natuurlijk onjuist. Toch weerhoudt dat de stropers er niet van op de dieren te jagen. Ze gebruiken steeds geavanceerde middelen om de dieren te vinden en om de patrouillerende rangers te vermijden. Wanneer de Afrikaanse overheden zich samenspannen om stropers te straffen, zou dit opgelost kunnen worden.

Naast stroperij, wordt er ook op de wilde dieren gejaagd door trophy hunters. Deze jagers kopen een vergunning om in een gebied op bepaalde diersoorten te mogen jagen. Wanneer zij erin slagen om een dier te doden, nemen zij lichaamsdelen mee naar huis als pronkstuk. In sommige Afrikaanse landen is dit volkomen legaal en het invoeren van de lichaamsdelen in het thuisland van de stropers is in veel landen ook legaal. Er zou pas een verbod op het invoeren komen te staan, als het gaat om bedreigde diersoorten. Hoewel er momenteel grote campagnes gaande zijn om hiervoor te zorgen, laten de overheden nog weinig van zich horen.

Naast de bovengenoemde redenen, zijn er ook mensen die de dieren om het leven brengen om te voorkomen dat hun eigen vee sterft. 's Nachts laten de Afrikaanse boeren hun kuddes vee grazen in de reservaten. De wilde dieren maken het vee tot prooi. Om dit te voorkomen bespuiten de boeren hun vee met gif. Dit zorgt ervoor dat de dieren overlijden wanneer zij hun prooi opeten. Wanneer het vee overdag zou grazen, zouden de wilde dieren het vee veel minder snel als prooi beschouwen. Deze oplossing heeft bij de lokale boeren echter wat voeten in aarde en omdat zij door niemand verplicht worden, lijkt het er niet op dat dit in de nabije toekomst zal gaan gebeuren.

De populatie wilde dieren in Afrika lijdt dus enorm onder de stroperij, de trophy jagers en de lokale boeren. Alleen met ingrijpen van de overheid, kan voorkomen worden dat de volgende generatie het Afrikaanse wild slechts kent uit de dierentuin.

De bedrijsing van dieren

Misschien herinner je je nog dat een paar maanden geleden het gehele internet uit zijn bol ging, omdat Cecil de leeuw dood geschot zou zijn door een Amerikaanse tandarts, die een deel van de leeuw mee terug heeft genomen naar Amerika.

Dit is een perfect voorbeeld van trofeejagen. In sommige landen is dit gewoon legaal. Het geld dat hiermee verdient wordt verdwijnt in de zakken van mensen die er geen baat bij hebben het welzijn van de dieren en de natuur te beschermen. Behalve trofeejagen is er nog een andere vorm van jacht op de dieren, de stroperij. Veel mensen denken dat stropers individuen zijn en dat ze niet goed bewapend zijn, maar het tegendeel is waar stropers zijn goed georganiseerde bendes die beschikken over zware wapens en soms zelfs helikopters. Dit alles voor bepaalde lichaamsdelen zoals de slagtang van de neushoorn, die de stropers vervolgens voor grote sommen geld verkopen.

Wanneer mensen aan de rand van natuurreservaten gaan wonen is het wachten op mens-dier conflicten, dit gebeurde in het Masia Mara Nationaal natuurreservaat. Een groep leeuwen heeft 's nachts een aantal koeien gedood. De boeren wisten dat de leeuwen terug zouden komen om ver van hde karkassen te eten, dus hebben ze de karkassen bestrooid met gif. 3 leeuwen zijn overleden en de andere zijn nog maar net geredt door het dierenartsenteam. Er zijn een paar relatief simpele oplossingen waardoor dit niet meer nodig zou moeten zijn, bijvoorbeeld een beter veebeheer of het inzetten van speciaal getrainde honden. Hierdoor komen er minder conflicten, dus minder dode dieren.

Als laatste zou ik jullie graag een tabel laten zien waarin je kan lezen hoe snel de dieren in aantal vermindert zijn. Hier uit mag je zelf je conclusie trekken.

Jaar	Olifant	Zwarte neushoorn	Leeuw	Giraffe	Cheetah
1960	1300,000	100,000	200,000	300,000	40,000
2000	600,000	7,000	25,000	140,000	20,000
2015	400,000	3,050	15,000	80,000	7,000

Bijlage 3

Tekst D

In deze tekst ga ik informatie geven over de situatie van bedreigde Afrikaanse dieren.

In Kenia zijn 3 leeuwen van de beroemde Marsch Pride troep dood gevonden. De leeuwen hadden 's nachts koeien gedood die van een Masai-familie waren. 's Ochtends vonden de beoeren de koeienlijken en goten daar gif overheen. De leeuwen kwamen terug en aten weer verder van de karkassen, zo kregen ze het gif in zich.

Het is echter niet de eerste keer dat bedreigde wilde dieren dood gaan door de mens. Er bestaat ook zoiets als trofeejagen (trophy hunting). Dit is een legale jacht op vooraf geselecteerde wilde dieren, vaak grotere dieren, waarvan de overblijfselen vervolgens, in de vorm van een kop, de huid, poten of het karkas zelf, mee terug worden genomen naar het land waar de jager vandaan komt.

Er zijn reisorganisaties die jachttripjes aanbieden, Afrikaanse overheden verkopen jachtvergunningen om "natuurbehoudsprojecten te financieren". Het geld gaat alleen niet naar het natuurbehoud, maar verdwijnt het meteen in de zakken van corrupte ambtenaren of eigenaren van privé-reservaten.

Mensen die het helemaal niks kan schelen hoe het gaat met de natuur.

Het stropen van wilde dieren is een grote bedreiging voor het voortbestaan van vele soorten. Met uitsterven bedreigde dieren worden afgeslacht door goed georganiseerde en zwaar bewapende bendes stropers. Ze gebruiken zware wapens om de dieren te doden én om zich te verdedigen tegen de patrouillerende rangers die de Afrikaanse natuur beschermen.

Het is te zien in de cijfers dat er steeds minder Afrikaanse wilde dieren zijn. De zwarte neushoorn bijvoorbeeld. In 1960 waren er nog 100.000 en in 2015 waren er nog slechts 3050. In China en Vietnam gelooft men dat een hoorn van een neushoorn een krachtig medicijn is tegen impotentie, koorts en kanker. Daarom worden er veel neushoorns gedood. De lichaamsdelen worden voor heel veel geld op de zwarte markt verkocht.

Na de dood van een bekende leeuw (Cecil) komen veel 'celebrities' in actie. Leonardo DiCaprio, Nicole Kidman, en de Britse prinsen Harry en William eisen dat de VS verschillende dieren erkend als officieel bedreigd, dan mogen de jachttrofeeën niet meer het land in.

Ook kan de lokale bevolking wat doen. Bijvoorbeeld kan de lokale bevolking betrokken en actief ingeschakeld worden in het toerisme en natuurbehoud. Zo worden ze zich bewust van het belang van het behoud van de natuur en de wilde dieren.

Afrikaanse wilde dieren komen in gevaar

Zoals men weet zijn er veel dieren in Afrika bestempeld als een bedreigde diersoort. Het is dan ook erg belangrijk om deze dieren te beschermen. Als sommige dieren zouden uitsterven zou een heel ecologisch gebied in gevaar kunnen komen doordat de verschillende diersoorten vaak erg op elkaar zijn afgestemd. Het opeens uitsterven van een dier zou rampzalig zijn.

De Afrikaanse wilde dieren hebben het niet gemakkelijk. Ze worden namelijk door een aantal grote factoren bedreigd. Als eerste natuurlijk de bekendste, het stropen van wilde dieren door stropers. De stropers vermoorden dieren voor hun lichaamsdelen, bijvoorbeeld een olifant voor zijn slagtanden. Dit kunnen ze dan voor veel geld door verkopen. Er zijn wel zogenaamde 'Rangers' in het gebied die het gebied proberen te beschermen alleen zijn de stropers vaak zwaar bewapend. Dit om natuurlijk de dieren te doden, maar ook om zich te kunnen verdedigen.

Een andere bedrijving is het zogenaamde 'Trophy hunting'. Dit is de legale jacht op voorafgaand geselecteerde dieren waarbij de overblijfselen vervolgens als een soort trofeeën worden meegenomen naar het land van de jager. De regering van een land verkoopt de jachtvergunningen om zogenaamd het natuurbehoud te kunnen financieren, maar het geld belandt vaak in de zakken van corrupte ambtenaren.

Als laatste is er dan nog het conflict met de lokale bevolking. Doordat een groot deel van de wilde dieren zich bevinden aan de rand of buiten de beschermde reservaten, vormen ze een bedreiging voor de lokale bevolking. Ze vernietigen bijvoorbeeld de gewassen en doden het vee. De lokale bevolking neemt vaak zelf maatregelen tegen deze bedreiging en doden de dieren dan zelf. Er bestaan enkele oplossingen voor dit probleem, zoals een beter veebeheer, speciaal opgeleide honden en het betrekken van de bevolking. Met succes, want de boeren hebben al bij de komst van de honden 80% minder wilde dieren gedood.

Zoals men ziet zijn er vele factoren die wilde dieren bedreigen. Sommige, zoals het conflict met de lokale bevolking, hebben al oplossingen. De andere factoren, zoals het stropen en het trofeejachen, hebben minder snelle oplossingen, maar hier zal ook een oplossing voor moeten komen. Dit om de natuur in Afrika te waarborgen.

Bijlage 4

Hulpkaartjes

Samenhang	Brongebruik	Stijl / Formulering
Alineaopbouw	Publieks- gerichtheid	Spelling / Interpunctie
Argumentatie	Woordgebruik	Hoofdgedachte
Genre- conventies	Diepgang	Aantrekkelijkheid

<p>Toelichting stijl / formulering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zinsbouw correct - Variatie in zinsstructuur - Variatie in zinslengte - Formulering correct 	<p>Toelichting brongebruik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Relevante selectie materiaal - Integratie bronnen - Bronvermelding 	<p>Toelichting samenhang:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inleiding – kern – slot - Rode draad - Aantrekkelijke inleiding - Verbanden alinea's - Adequate afsluiting
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werkwoordspelling - Overige spelling - Hoofdlettergebruik - Interpunctie 	<p>Toelichting publieksgerichtheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afstemming op publiek - Rekening houden met voorkennis / leesverwachtingen publiek - Aantrekkelijke titel 	<p>Toelichting Alinea-opbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opbouw alinea - Kernzinnen - Signaalwoorden
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoofdgedachte duidelijk aanwezig 	<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voldoende woordvariatie - Juiste woordkeuze - Gebruik beeldspraak - Toepassen stijlmiddelen - Correct woordgebruik 	<p>Toelichting argumentatie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overtuigingskracht - Standpunt - Onderbouwing - Kwantitatief - Kwalitatief - Drogredenen
<p>Toelichting aantrekkelijkheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actieve stijl - Zinsbouw correct - Variatie in zinsstructuur - Variatie in zinslengte - Prettig leesbaar 	<p>Toelichting diepgang:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voldoende omvang - Degelijkheid - Originaliteit - Behandeling onderwerp 	<p>Toelichting genre-conventies:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tekstsoort juist - Tekstdoel bereikt

Bijlage 5

Gestandaardiseerde beoordeling van de teksten uit ronde 1:

Tekst	Kwaliteit	Redenen (4 aspecten)
A	+/-	<p>Informatie Alle kerninformatie uit de bronnen is aanwezig in de tekst. De kernideeën worden bondig omschreven. De informatie blijft wel beperkt en zou duidelijker kunnen (bv. de 3 bedreigingen voor wilde dieren zijn aanwezig maar kunnen helderder omschreven worden; de info over de oplossingen is onvolledig en vaag). De informatie is grotendeels relevant en correct. De elementen die minder relevant of niet volledig correct zijn, zijn niet storend voor het begrip (bv. minder relevante info: wetenschappelijk rapport van African Wildlife Foundation, info in inleiding over armoede Afrika; bv. niet correcte info: “trofeejagen is volgens cijfers een steeds groter wordend probleem”: dit wordt niet in de bronnen vermeld).</p> <p>Integratie Poging tot integratie van de bronnen. De tekst heeft een overkoepelend thema, maar de bronnen zijn niet volledig geïntegreerd in een nieuwe structuur. De tekst is eerder een samenvoeging van samenvattingen van de verschillende bronnen. Er is één (moeilijk te integreren) bron die niet geïntegreerd wordt in de tekst (bv. tabel met cijfermateriaal).</p> <p>Samenhang De inhoudelijke samenhang is vrij goed, maar kan beter. Er is een redeneerlijn waardoor de informatie in de tekst goed te volgen is, maar de overgangen tussen de alinea's zijn soms vrij bruusk. Er worden ondersteunende cohesie-elementen gebruikt (bv. ook, naast, als laatste, kortom). De tekst heeft ook een poging tot inleiding en slot. De inleiding kan echter beter toegespitst worden op het thema van de tekst. Het slot is eigenlijk een herhaling van wat er in de alinea daarvoor gezegd wordt. De titel omvat niet volledig waar de tekst over handelt.</p> <p>Taal De tekst bevat een aantal taalfouten (bv. hoofdletters), al zijn ze niet heel storend. De zinsconstructie en woordkeuze zijn ok, maar kunnen beter. Stijl is ok. Interpunctie is overwegend correct.</p>
B	++	<p>Informatie Alle kerninformatie uit de bronnen is aanwezig in de tekst. De kernideeën worden bovendien volledig en duidelijk omschreven (bv. de drie bedreigingen voor wilde dieren en oplossing voor elke bedreiging). De informatie is relevant en correct.</p> <p>Integratie Goede integratie van de bronnen. De tekst heeft een overkoepelend thema en een eigen structuur waarin de bronnen met elkaar in verband worden gebracht (bv. het cijfermateriaal uit de tabel wordt niet in een aparte alinea gepresenteerd maar verweven met informatie uit de andere bronnen). Er wordt informatie uit elke bron gebruikt.</p> <p>Samenhang De tekst heeft een mooie opbouw. De inhoudelijke samenhang is helder, er is een duidelijke redeneerlijn. Ook de vormelijke samenhang is helder. Alinea's volgen elkaar logisch op en de structuur wordt goed ondersteund door cohesie-elementen (bv. niet alleen...maar ook, verder, bijvoorbeeld, daarnaast). De</p>

		<p>tekst heeft een goede inleiding die het thema introduceert. Het slot kan beter (bv. de tekst eindigt met de mogelijke oplossingen, een echte conclusie ontbreekt). Titel is ok, plaatsaanduiding (bv. Afrika) zou het vollediger maken.</p> <p>Taal</p> <p>Weinig taalfouten; de taalfouten die er zijn, zijn niet storend. Vlot geschreven tekst, goede woordkeuze, goede stijl. Geschreven in eigen bewoordingen. Interpunctie is overwegend correct.</p>
C	--	<p>Informatie</p> <p>Er ontbreekt kerninformatie uit de bronnen die noodzakelijk is voor een goed begrip van deze tekst. De kernideeën worden niet duidelijk of niet volledig omschreven (bv. het is voor de lezer niet duidelijk wat de 3 bedreigingen voor wilde dieren (trofeejagen, stropen en het mens-dier conflict) precies inhouden, ook de oplossingen komen onvoldoende aan bod). De tekst bevat ook irrelevante (bv. tandarts die Cecil doodde, drie leeuwen dood en anderen gered door de dierenarts) of foutieve informatie.</p> <p>Integratie</p> <p>De bronnen worden niet in de tekst geïntegreerd. De tekst heeft geen overkoepelend thema. De inhoud uit de verschillende bronnen wordt los van elkaar gepresenteerd; er worden geen duidelijke verbanden tussen de bronnen gelegd (bv. de tabel is een bron die gewoon in de tekst is “geplakt” zonder enige poging tot integratie).</p> <p>Samenhang</p> <p>Zowel coherentie als cohesie zijn zeer zwak. Er is weinig inhoudelijke samenhang, er ontbreekt een redeneerlijn. Hierdoor is het niet duidelijk wat het onderwerp van de tekst is. Verder is de tekst ook niet correct in alinea’s onderverdeeld. Er is geen inleiding en geen slot. De titel is weinigzeggend en te algemeen.</p> <p>Taal</p> <p>Veel taalfouten (bv. bedrijging, dt-fouten). Ook fout gebruik van woorden/uitdrukkingen (bv. het internet ging uit zijn bol). De tekst bevat zinnen die letterlijk uit de bronnen zijn overgenomen. Stijl is niet passend. Ook interpunctiefouten.</p>

Gestandaardiseerde beoordeling van de teksten uit ronde 2:

Tekst	Kwaliteit	Redenen (4 aspecten)
D	-	<p>Informatie Er ontbreekt kerninformatie uit de bronnen in deze tekst. De kernideeën komen niet duidelijk naar voren of ontbreken (bv. het mens-dier conflict wordt niet genoemd, geen informatie over bepaalde oplossingen zoals beter veebeheer). De kernideeën worden niet voldoende duidelijk omschreven (bv. het is voor de lezer niet duidelijk wat trofeejagen, stropen en het mens-dier conflict precies inhouden). De tekst bevat irrelevante of foutieve informatie.</p> <p>Integratie Integratie van de bronnen is zwak. De tekst heeft geen duidelijk overkoepelend thema. Er is een poging gedaan om informatie uit de bronnen te groeperen (bv. laatste alinea met een groepering van de mogelijke oplossingen). Verder wordt de informatie grotendeels bron per bron gepresenteerd. Er worden weinig verbanden gelegd tussen de verschillende bronnen.</p> <p>Samenhang Zowel coherentie als cohesie zijn zwak. De inhoudelijke samenhang is zoek, er is geen duidelijke redeneerlijn (bv. de informatie over stroperij staat niet samen maar verspreid over de tekst). Verder is de tekst niet correct verdeeld in alinea's en ontbreken er ondersteunende cohesie-elementen. Er is geen echte inleiding (slechts 1 zin) en geen slot. Er ontbreekt een titel.</p> <p>Taal Enkele taalfouten (zowel spelling als grammatica). De tekst bevat veel gekopieerde zinnen uit de bronnen. De zelf geschreven zinnen lezen stroef. Stijl is ok. Interpunctie kan beter.</p>
E	+	<p>Informatie Alle kerninformatie uit de bronnen is aanwezig. De kernideeën worden grotendeels bondig en duidelijk omschreven (bv. de bedreigingen voor wilde dieren en oplossing mens-dier conflict). Enkele ideeën komen niet (bv. oplossing trofeejacht) of niet voldoende duidelijk (bv. oplossing stroperij) naar voren in de tekst. Er is geen irrelevante of foutieve info.</p> <p>Integratie De tekst heeft een overkoepelend thema. De informatie uit de bronnen is geïntegreerd in een tekst met een eigen structuur waarin de bronnen met elkaar in verband worden gebracht. Er is één (moeilijk te integreren) bron die echter niet geïntegreerd wordt in de tekst (bv. tabel met cijfermateriaal).</p> <p>Samenhang De inhoudelijke samenhang is goed, de tekst heeft een duidelijke redeneerlijn. Cohesie is ook goed: correcte alinea-indeling en goed gebruik van cohesie-elementen. De inleiding zet de toon, maar kan specifiek, m.a.w. meer gericht op inhoud die volgt (bv. thema wordt pas duidelijk in de eerste zin van de tweede alinea). Mooi slot. De titel is goed.</p> <p>Taal Enkele taalfouten, ook paar slordigheden. Woordgebruik is goed, maar kan gevarieerder. Stijl is ok. Interpunctie is overwegend correct.</p>

Bijlage 6

Opdracht

Schrijf een informatieve synthesesetekst over de situatie van de bedreigde Afrikaanse wilde dieren op basis van de vijf bijgevoegde bronnen.

Toelichting

- **Synthese**
Een tekst gebaseerd op verscheidene bronnen: jouw tekst brengt de informatie uit die bronnen bijeen.
- **Informatieve tekst**
Je tekst biedt een beknopt maar duidelijk overzicht van de situatie. Je beschrijft op een neutrale manier de situatie omtrent de bedreigde Afrikaanse wilde dieren: je neemt geen standpunt in.
- **Bronnen**
Schrijf een eigen, nieuwe tekst. Breng de relevante informatie uit alle vijf de bronnen met elkaar in verband. Selecteer dus alleen de relevante informatie uit de bronnen en verwerk die selectie in je tekst. Gebruik informatie uit elk van de vijf teksten.
- **Doelpubliek**
Leeftijdsgenoten die de bronnen niet hebben gelezen.
- **Stijl**
Je tekst is begrijpelijk. Formuleer in je eigen woorden. Vermijd letterlijk kopiëren uit de bronteksten.
- **Lengte**
Schrijf een tekst van ongeveer 350 woorden (minimaal 300, maximaal 400).
- **Tijd**
Je hebt 50 minuten de tijd. Verdeel je tijd goed tussen lezen en schrijven. 50 minuten zijn snel om. Concentreer je op een goede maar beknopte tekst. Focus op wat belangrijk is voor het schetsen van de situatie. Verlies je niet in details.